

INSÄNDARE.

Viktigt att minska alkoholkonsumtionen hos äldre

ALKOHOLKONSUMTION.

Senare års studier visar att alkoholkonsumtionen minskar i yngre åldrar medan undersökningarnas äldre deltagare, ofta gruppen över 65 år, dricker mer än tidigare generationer. Många unga antas medvetet välja en mer hälsosam livsstil, medan man ser att dagens pensionärer ofta har behållit sina tidigare alkoholvanor. Med en ökande andel äldre i befolkningen blir det extra bekymmersamt att dessa nu dricker mer alkohol.

En nyligen publicerad kunskapsöversikt, Alkohol och hjärnan, som bland annat Hjärnfonden och Svensk förening för Allmänmedicin står bakom, pekar på en rad skäl för att försöka minska äldre alkoholkonsumtion.

Alkoholkonsumtionen påverkar inte bara risken för alkoholrelaterad demens. Risken ökar även att drabbas av den vanligaste formen av demens bland äldre, Alzheimers sjukdom, genom direkta

Det är viktigt att minska alkoholkonsumtionen hos äldre över 65 år, skriver debattörerna.

FOTO: BERTIL ERICSON/TT

effekter (neurotoxiska och inflammatoriska processer) och indirekta meka-

nismer som höjt blodtryck, vilket även ökar risken för stroke. Förutom

förtida död medför stroke även en omfattande sjuklighet som kräver omfat-

tande sjukvårdsinsatser. En tredje viktig orsak bakom sjuklighet och

långvariga vårdbehov bland äldre är fallskador. Fallolyckor inträffar lättare när man druckit alkohol, och forskningen visar på en tydlig riskökning både för dem som dricker alkohol ofta och för dem som dricker mycket.

Med nuvarande trend där gapet växer mellan behovet och tillgången av vård- och omsorg blir förebyggande åtgärder ännu viktigare. Tyvärr förefaller det som att styrande både inom Region Västerbotten och länets kommuner inte prioriterar alkoholförebyggande verksamhet, eftersom både de egna resurserna som stödet till ideella organisationer kraftigt minskat inom detta område. Vi föreningsombud inom Västerbottens läns nykterhetsförbund (VLN) hoppas att man från politisk nivå ska prioritera om utifrån ett folkhälsoperspektiv!

Västerbottens läns nykterhetsförbund ombuds församling

DEBATT.

Umeå Tingsrätts agerande strider mot god historiesed

LAG OCH RÄTT. Sverige har en lagstaddad yttrandefrihet sedan 1700-talet och en juridik som kan härledas till medeltidens landskapslagar. På många sätt går det att påstå att det var detta som gjorde att vi avskaffade träldomen, och sedan dess varit relativt fria från feodalism. En jämförelse kan göras med det anglosaxiska common law systemet i det att vi fortfarande har bärande principer som har århundranden på nacken. Liket den princip som formulerades av reformatorn Olaus Petri (1484-1552) i hans Domarregler, vilka än idag utgör grunden för den svenska juridiken och refereras till: "All lag bör med beskedlighet driven varda: förty högsta rätt är största orätt, och måste nåden vara med rätten."

Ovanstående sentenser är ofta använda och kan tolka på flera sätt, men numera handlar det om att juridiken ska vara transparent och värna om allmänhetens bästa. Grunden för den svenska rättsuppfattningen ur ett historiskt perspektiv:

Umeå Tingsrätt.

FOTO: HANS-OLOV LUNDKVIST

Att alltid vara tillgänglig och öppen med vad man vet och inte vet.

Det är dårför under all kritik att Umeå tingsrätt vägrar att lämna ut domar till de rättsdatabaser som verkar enligt svensk lag. "Beskedligheten" som Petri skriver om verkar helt och hållet som bortblåst. Likaså hänsynen till att allmänheten har en rätt att få en insyn i rättsväsendet. Vad blir nästa steg? Hemlighålla rättegångar? Alternativt att omskapa våra domstolar till ett upphöjt skrä som

inte kan tåla någon form av kritik.

Kanske kan detta tyckas överdrivet, men det är en farlig väg som Umeå tingsrätt slagit in på. Om man ska vara krass strider det mot en svensk rättsed som vi faktiskt kan spåra till 1500-talet, vilket också har bidragit till att den svenska demokratin och medinflytandet över lagen är fast förankrad. Men det tar tid att bygga upp ett förtroende och några meningar att rasera det.

En invändning som lagman Mikael Forsgren har hävdad är att detta skulle

strida mot EU:s GDP:r lag vilket inte heller stämmer. Det finns flera exempel på att enskilda medlemsländer får bestämma sin lagstiftning, och den svenska yttrandefrihetslagstiftningen som ursprungligen introducerades av Anders Chydenius (1729-1803) är ett sådant fall. Om Forsgren värnar om yttrandefriheten borde han ta hänsyn till den långa historiska traditionen som denna innebär.

Frågan är vad Umeå tingsrätt vill uppnå? Är man emot att tjejer ska kolla upp om sin date straffats för

brott i nära relation eller vill man inte att medborgare ska få en insikt i det svenska rättssystemet. Det återstår att se, men till syvende och sist lämnar det en obehaglig känsla som närmast kan identifieras som oro.

Att en av våra tingsrätter i princip vill förbigå den princip av öppenhet som har guidat svensk juridik i femhundra år för att man finner det olustigt att det idag finns professionella organisationer som för allmänhetens bästa förse dem med information.

Slutligen skulle man kunna ställa sig frågan vad som händer när utvecklingen fortsätter. Det vore ett slag mot rättssamhället och det som lite slarvigt kallas den svenska öppenheten. En sådan utveckling vore ett farligt steg mot det som gör vårt land unikt, eller för den delen, ett positivt undantag i Europa.

Låt det inte hända.

David Lindén
Historiker och ledamot av Kungliga Skytteanska samfundet

INSÄNDARE.

Att vara ute på kvällen obehagligt för många unga

OTRYGGHET. Att vara ute efter mörkrets inbrott är en obehaglig upplevelse för många av oss ungdomar här i Umeå. Det är tyvärr alltför vanligt att uppleva otrygghet på kvällen. Det är inte sällan vi hör historier om vad vänner råkat ut för när de varit på väg hem sent.

Enligt enkäten Unga 22 så är 48% av tonåriga tjejer otrygga när de går hem ensamma på kvällen. Så får det inte vara. Umeå ska vara en säker stad där alla kan känna sig bekväma. Vi får inte låta osäkerheten ta över. Gatorna ska vara trevliga och trygga, inte otäcka.

För att kunna minska otryggheten runt om i Umeå anser vi att det behövs fler poliser och framför allt nattvandrare som är synliga runt om på våra gator. En enda person i reflexväst kan öka tryggheten avsevärt. Dessa förändringar skulle bidra till ett tryggare och säkrare Umeå. Med den tydliga närvaron kommer det inte vara lika otryggt som det är i dagsläget. Civil närvaro är lösningen på otryggheten!

Alfred Eriksson
Emil Cadavid Strid